

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Лісогосподарський факультет

Кафедра лісового менеджменту

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

з дисципліни

„Економіка природокористування”

для студентів ОКР „Магістр”
термін навчання 1,5 роки

**Підготували: проф. Лакида П.І.
доц. Кравець П.В.
доц. Бала О.П.**

Київ – 2010

КАБІNET МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ННІ ЛіСПГ
Лісогосподарський факультет

Анотація

Робочої навчальної програми
дисципліни “Економіка природокористування”
для підготовки фахівців спеціальності 8. 130401 “Лісове
господарство” за спеціалізаціями „Менеджмент лісових ресурсів і
лісове підприємництво” та “Лісовпорядкування”

Зміст дисципліни

Основні закономірності та принципи природокористування. Природні системи як об’єкти управління, їх ієрархія. Структура природно-ресурсного потенціалу, класифікація природних ресурсів. Економіка забруднення, екологічна безпека. Природно-ресурсна стратегія в контексті сталого розвитку. Екологічна державна політика.

Discipline content

Main regularity and principles of nature management. Natural systems as a object of management and its hierarchy. Structure of nature-resources potential, classification of nature resources. Economics of pollution, ecological safety. Nature-resource strategy under the context of sustainable development. State ecological policy.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ННІ ЛіСПГ

Лісогосподарський факультет

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан, доцент _____ О.Г. Бабіч

„_____” _____ 2010 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни **„Економіка природокористування”**
для підготовки фахівців спеціальності 8. 130401 “Лісове
господарство” за спеціалізацією „Менеджмент лісових ресурсів і
лісове підприємництво” та “Лісовпорядкування”

Кафедра лісового менеджменту

Курс	1
Семестр	2
Кількість тижнів	18
Кількість кредитів	4,0
Лекції, год	18
Практичні, год.	18
Самостійна робота, год	108
Форма звітності	Залік

Робоча навчальна програма складена: проф. Лакидою П.І. та доцентами Кравцем П.В. і Балою О.П.

Індекс _____

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри лісового менеджменту (протокол № від « » _____2010 р.)

В.о. завідувача кафедри,
к.с.-г.н., доцент

Кравець П.В.

Ухвалено методичною радою лісогосподарського факультету

(протокол № від « » _____ 2010 р.)

Голова методичної ради факультету
к. с.-г.н., доцент

Бабіч О.Г.

Міністерство освіти і науки України
Науково-методична комісія з напрямку
“Лісове і садово-паркове господарство”

ПРОГРАМА
дисципліни
Економіка природокористування

Київ – 2010

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою курсу “Економіка природокористування” є формування у студентів сучасного економічного мислення та спеціальних знань, спрямованих вирішувати еколого-економічні проблеми, виходячи з національних і міжнародних інтересів, визначити цілі та поточні пріоритети, обґрунтувати напрямки регіонального природокористування з визначенням їх екологічної і соціально-економічної ефективності.

Курс “Економіка природокористування” передбачає теоретичну та практичну підготовку студентів для вирішення конкретних завдань з економіки природокористування та екологічної політики у умовах переходу країни на ринкові принципи господарювання.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні мати уявлення про:

- економічні основи природокористування;
- сутність та зміст понятійного апарату природокористування: природне середовище, природні умови, природні ресурси, раціональне природокористування;
- основи системного підходу в сфері природокористування;
- теоретичні основи організаційно-економічного механізму природокористування;
- екологічну політику держави.

Знати:

- методи обґрунтування основних напрямків природокористування та механізм державного регулювання у сфері використання, охорони і відтворення природно-ресурсного потенціалу.

Вміти : визначити вплив використання природно-ресурсного потенціалу на економічну господарську діяльність і навколишнє середовище, шляхи оздоровлення екологічної обстановки та створення сприятливих умов для життєдіяльності населення.

Для успішного вивчення курсу “Економіка природокористування” необхідні знання суспільних і природничих дисциплін, таких як основи екології і охорони природи, регіональна економіка, економіка лісового господарства.

Набуті знання при вивченні дисципліни будуть використані таких дисциплін як лісова політика, організація і планування лісгосподарського виробництва, менеджмент лісових ресурсів.

Робоча програма включає послідовність вивчення тем, розподіл навчального часу за видами занять і темами з урахуванням навчального плану зі спеціальності, вимог суміжних та спеціальних кафедр.

Програмою передбачається такі види занять: лекції, практичні заняття, індивідуально-самостійна робота.

Програма розрахована на 36 години аудиторних занять.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Економіка природокористування, як наука (1 год.)

Предмет економіки природокористування. Сутність понятійного апарату природокористування: природне середовище, природні умови, природні ресурси, раціональне природокористування. Місце природокористування в системі економічних наук і наук про охорону навколишнього середовища. Основні закономірності та принципи природокористування. Лісова економіка як складова науки економіки природокористування.

Тема 2. Основи системного підходу в сфері природокористування (1 год.)

Поняття в системі природокористуванні. Види систем, їх класифікація. Природні системи як об'єкт управління. Ієрархія природних систем: біосфери, гідросфера, атмосфера, літосфера. Ранги, межі і розміри систем. Поняття ноосфери в розумінні В.І. Вернадського. Ліс як природна система.

Тема 3. Природно-ресурсний потенціал (2 год.)

Поняття природно-ресурсного потенціалу. Природно-ресурсний потенціал як фактор соціально-економічного розвитку. Класифікація природних ресурсів. Структура природно-ресурсного потенціалу: земельні ресурси, мінерально-сировинні, водні лісові, біологічні ресурси, їх коротка характеристика. Проблеми відтворення природних ресурсів. Фінансування витрат на ці процеси.

Тема 4. Кадастрова (економічна) оцінка природних ресурсів (2 год.)

Поняття кадастрової оцінки природних ресурсів. Місце кадастрової оцінки в системі економічного розвитку. Структура і зміст кадастру природних ресурсів. Критерії економічної оцінки природних ресурсів. Критерії економічної оцінки лісових ресурсів. Рента, поняття ренти, її види і особливості використання. Метод “капіталізації”.

Особливості економічної оцінки екологічних функцій природних ресурсів.

МОДУЛЬ 2.

Тема 5. Економіка навколишнього середовища (2 год.)

Оцінка стану навколишнього середовища. Основні чинники екологічної кризи. Техногенний тип економічного розвитку. Можливі шляхи подолання екологічної кризи. Концепція розвитку з урахуванням екологічних обмежень. Стійкий економічний розвиток.

Тема 6. Економіка забруднення (2 год.)

Класифікація забруднення навколишнього середовища. Граничні витрати зменшення забруднення, гранична шкода від забруднення. Економічний оптимум забруднення. Поняття “парниковий ефект”. Рамкова конвенція ООН про зміну клімату. Ліцензування в системі охорони навколишнього середовища. Дозволи на право викидів, скидів, розміщення забруднюючих речовин. Торгівля квотами на викиди парникових газів.

Тема 7. Екологічна безпека (2 год.)

Поняття безпеки, її види: природні, техногенні, соціальні. Критерії і показники екологічної безпеки. Території підвищеного екологічного ризику. Території надзвичайної екологічної небезпеки. Об'єкти і території екологічних катастроф. Шляхи підвищення екологічної безпеки.

МОДУЛЬ 3.

Тема 8. Економічний механізм природокористування (4 год.)

Структура економічного механізму в сфері природокористування. Поняття загального і спеціального використання природних ресурсів. Нормативи і межі природокористування. Плата за використання земельних, лісових водних і мінерально-сировинних ресурсів. Плата за забруднення навколишнього середовища. Фінансування охорони і відтворення природних ресурсів.

Тема 9. Природно-ресурсна стратегія в контексті сталого (еколого-збалансованого) економічного розвитку (2 год.)

Конференція ООН з навколишнього середовища. Ріо-92+5. Програмні рішення конференції. Критерії та індикатори сталого розвитку. Природний баланс і взаємодія основних компонентів природно-ресурсного комплексу. Причини розбалансованості природно-ресурсних систем. Природні ресурси як фактор сталого розвитку. Ліси в контексті сталого розвитку.

III. РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

1. Природні ресурси: понятійний апарат, класифікація, сутність поняття “природокористування”.
2. Природні системи. Ієрархія природних систем. Поняття ноосфери в розумінні В.І.Вернадського.
3. Розрахунок вартісної (економічної) оцінки лісоземельних ресурсів і лісових насаджень.
4. Розрахунок плати за забруднення навколишнього середовища.
5. Оцінка “зовнішнього ефекту” (екстерналії), його види і прояви.
6. Плата за спеціальне використання природних ресурсів (на прикладі лісових ресурсів).
7. Відшкодування збитків, заподіяних в наслідок наднормативного викиду забруднення.
8. Рішення ситуаційних задач з питань економіки природокористування.
9. Природно-ресурсна стратегія в контексті сталого (еколого-збалансованого) економічного розвитку.

IV. РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Класифікація природних ресурсів.
2. Що таке, зовнішній ефект (екстерналія), його види і прояви?
3. Сутність концепції стійкого економічного розвитку?
4. Поняття ноосфери у розумінні В.І.Вернадського.
5. Як врахувати екологічну складову в показниках економічної ефективності.
6. Методологічні підходи економічної оцінки природних ресурсів.
7. Поняття ренти, її види і особливості використання.
8. Функції природно-заповідного фонду і національних природних парків.
9. Види плати у сфері природокористування.
10. Поняття безпеки, її види, критерії і показники екологічної безпеки.

V. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

№№ п/п	Питання самостійного опрацювання	Години
1.	Класифікація природних ресурсів	4
2.	Модель взаємодії між природою, населенням, виробництвом та інституційними структурами	4
3.	Критерії економічної оцінки природних ресурсів	8
4.	Критерії оцінки лісових ресурсів	8
5.	Екстерналії як джерело порушення ринкової рівноваги	8
6.	Поняття ренти	8
7.	Природокористування та міжнародні відносини:	8

	глобалізація, Кіотський протокол	
8.	Екологічне страхування	8
9.	Екологічна експертиза	8
10.	Поняття загального і спеціального використання природних ресурсів	8
11.	Економічна оцінка біорізноманіття	4
12.	Плата за забруднення навколишнього середовища	8
13.	Система екологічного менеджменту	8
14.	Економічні інструменти управління природокористуванням	8
15.	Ефективність природокористування	8
Всього		108

VI. МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ЗА СЕМЕСТР

Робочим навчальним планом передбачено: лекцій – 18 год.; практичних робіт – 18 год.; самостійної роботи – 108 год., що в сумі становить 144 год. (**4 кредити ECTS**).

Рейтинг з дисципліни ($R_{\text{дис}}$) становить **100 балів**.

Оскільки, $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$,

де $R_{\text{нр}}$ – рейтинг з навчальної роботи,

$R_{\text{ат}}$ – рейтинг з атестації, то згідно рекомендованого співвідношення

$R_{\text{нр}}=70$ балів (розрахунковий),

$R_{\text{ат}}=30$ балів (розрахунковий).

Програмний обсяг матеріалу ділиться на 3 змістових модулі. За кожен модуль студент може набрати 100 балів. Із них окремо за кожним модулем.

Модулі/ Кредити	Кількість набраних балів				
	лекції	контрольні роботи	зошит самостійної роботи	разом	мінімальна кількість балів
1 / 1,3	12	70	18	100	60
2 / 1,3	12	70	18	100	60
3 / 1,4	12	79	18	100	60

Загальний рейтинг з навчальної роботи визначається наступним чином:

$$R_{\text{нр}} = \frac{K_1 \cdot R_{M1} + K_2 \cdot R_{M2} + K_3 \cdot R_{M3}}{K_D} \cdot 0,7$$

де, K_1, K_2, K_3 – кількість кредитів, що припадають на кожен модуль;

R_{M1}, R_{M2}, R_{M3} – рейтинги за Модулями 1 та 2 відповідно;

K_D – кількість кредитів по дисципліні.

Рейтинг з атестації $R_{ат} = R_{зал}$ (атестація з дисципліни). Реальний рейтинг з атестації $R_{ат}$ визначається кількістю балів, отриманих студентом на атестації. Рейтинг з атестації $R_{ат}$ здійснюється за формулою:

$$R_{AT} = \frac{K_{прав}}{K_{заг}} \cdot 30,$$

де, $K_{прав}$ – кількість правильних елементів у бланку відповідей студента;
 $K_{заг}$ – загальна кількість елементів у бланку еталонних відповідей.

Таким чином, $R_{дис} = R_{нр} + R_{ат}$

Студенти, які протягом семестру набрали кількість балів, більше 60 мають право отримати залік „автоматично”.

Студенти, які протягом семестру набрали кількість балів, що менше 60 зобов’язані скласти залік.

Студенти, які протягом семестру набрали кількість балів, менше 35 не допускаються до заліку і зобов’язані підвищити його на додаткових заняттях.

Залік з дисципліни може бути виставлений лише тоді, коли студент виконав правильно та захистив робочий зошит з лабораторними роботами та не має більше одного пропуску лабораторних занять.

Співвідношення між національними та ECTS оцінками і рейтингом дисципліни (заліку)

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Рейтинг з дисципліни, бали
“Зараховано	A	90-100
	B	82-89
	C	75-81
	D	66-74
	E	60-65
“Незараховано”	FX	35-59
	F	01-34

VII. ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Лакида П.І., Врублевська О.В., Антоненко І.Я., Бала О.П. Економіка природокористування: Курс лекцій. – К.: Логос, 2006. – 119 с.
2. Економіка природопользования. Под редакцией Люка Хенса, Леонида Мельника, Эммануэля Буна. Учебник. К.: Наукова думка, 1998.- 481с.
3. Бобылев С.Н., Ходжаев А.Ш., Экономика природопользования. – М.: МГУ, 2003.- 567 с.

Додаткова

4. Коваль Я.В., Антоненко І.Я. Економічна (грошова) оцінка природних ресурсів у складі лісового фонду. – К.: РВПС України НАНУ, 2004. – 204 с.
5. Проблеми збалансованого лісокористування в системі сталого розвитку / Коваль Я.В., Бондар В.С., Голуб О.А., Лицур І.М., Бабич Р.Б.– К.: „Науковий світ”, 2005. – 224 с.
6. Воспроизводство лесных ресурсов: эколого-экономические проблемы / Коваль Я.В., Мишенин Е.В., Царенко А.М., Литвиненко О.А., Антоненко И.Я. – К.: СОПС Украины НАН Украины. – 2002. – 314 с.
7. Экономика природопользования / Под редакцией т. с. Хачатурова. – М.: Изд. Московского ун-та, 1991. – 272 с.
8. Пирс Питер Х. Введение в лесную экономику. – М.: Экология, 1992. – 223 с.

Укладачі програми

Від національного аграрного університету (м. Київ):

П.І.Лакида – професор кафедри лісового менеджменту, доктор сільськогосподарських наук;

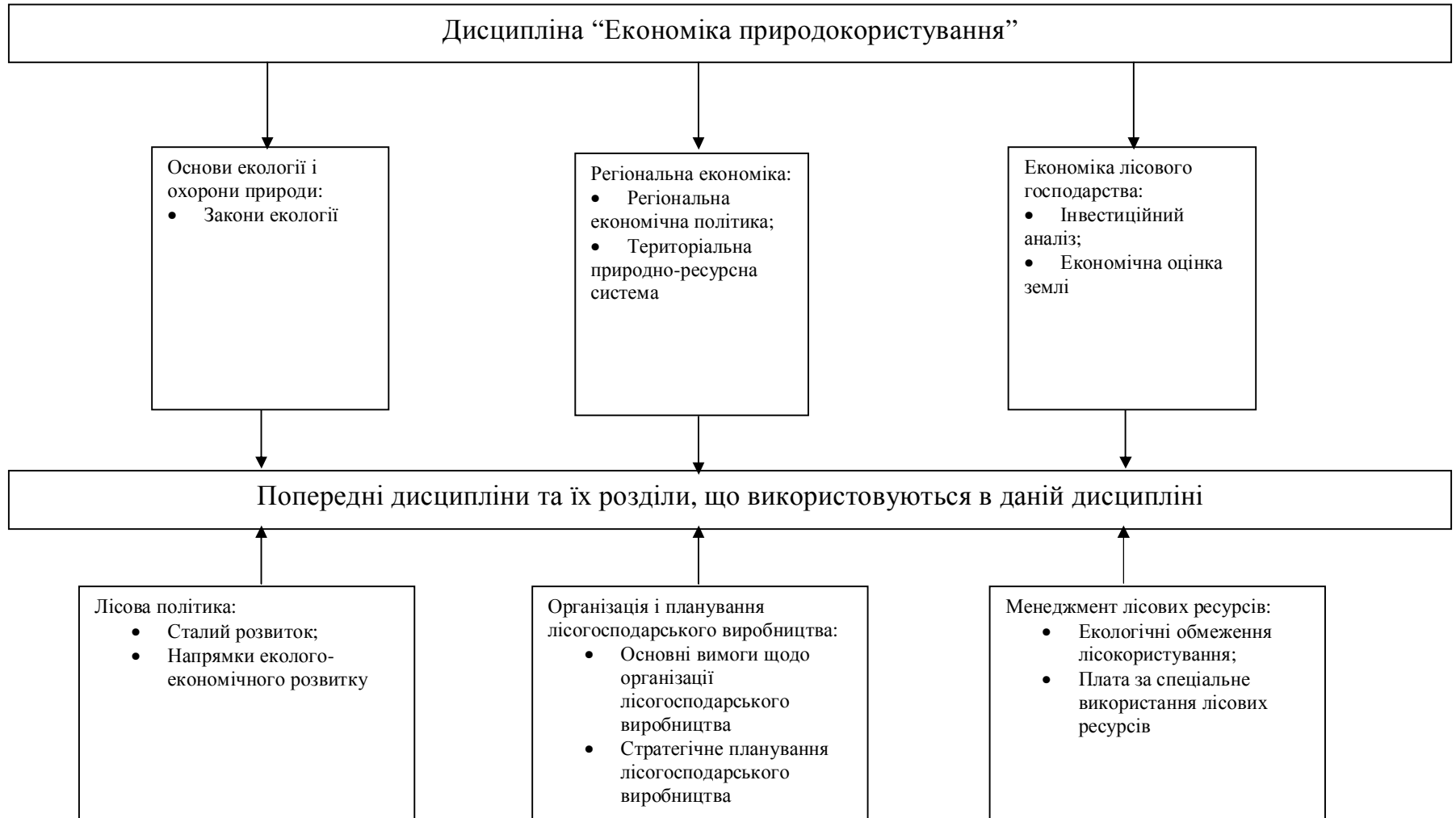
П.В.Кравець – доцент кафедри лісового менеджменту, кандидат сільськогосподарських наук;

О.П. Бала – доцент кафедри лісового менеджменту, кандидат сільськогосподарських наук

Рецензент:

Б.М.Данилишин – Голова Ради по вивченню продуктивних сил України НАН України, доктор економічних наук (РВПС НАНУ, м. Київ).

Структурно-логічна схема дисципліни “Економіка природокористування”

ПРОТОКОЛ

погодження робочої навчальної програми дисципліни „Економіка природокористування”
спеціальність 8. 130401 “Лісове господарство”

Спеціалізація „Менеджмент лісових ресурсів та лісове підприємництво”

Дисципліни, які передують вивченню даної дисципліни	Викладач, який забезпечує попередню дисципліну	Підпис	Дисципліни, в яких використовуються матеріали даної дисципліни	Викладач, який забезпечує наступну дисципліну	Підпис
Основи екології і охорони природи	Соломенко Я.І. к.б.н., доцент		Лісова політика	Лакида П.І. доктор с.-г. наук, проф.	
Регіональна економіка	Коваль Я.В. доктор економ. наук		Організація і планування лісгосподарського виробництва	Розвод С.В. канд. екон. наук, доцент	
Економіка лісового господарства	Кравець П.В. канд. с.-г. наук, доцент		Менеджмент лісових ресурсів	Павліщук О.П. канд. екон. наук, ст. викл.	

Голова методичної комісії
факультету, доцент

О.Г.Бабіч

Національний аграрний університет
Кафедра лісового менеджменту

“ПОГОДЖЕНО”
Декан факультету _____
Доцент Бабіч О.Г.

Календарний тематичний план
з дисципліни “Економіка природокористування”

10 семестр
число тижнів 18
лекцій 18
практичних занять 18
самостійна робота студентів 108
Всього 144
Кредитів 4,0

Місяці	Тижні	Види занять							Поточний контроль знань	
		Лекції	Год.	Лабораторні заняття	Год.	Самостійна робота	Год.	Літера-тура	№ модуля	Бали
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	1	Економіка природокористування як наука. Основи системного підходу в сфері природокористування	2			Основи системного підходу в природокористуванні	6	1, 2, 3	1	1
	2			Природні ресурси: понятійний апарат, класифікація, сутність поняття “природокористування”	2	Класифікація природних ресурсів	6	1,2,3,4	1	3
	3	Природно-ресурсний потенціал	2			Класифікація природних ресурсів	6		1	1
	4			Природні системи. Ієрархія природних систем. Поняття “ноосфера”	2	Сутність концепції сталого економічного розвитку	6	1,2,3,4	1	2
2	5	Кадастрова (економічна) оцінка природних ресурсів	2			Сутність концепції сталого економічного розвитку	6	1, 4	1	1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	6			Розрахунок вартісної (економічної) оцінки лісоземельних ресурсів і лісових насаджень	2	Критерії економічної оцінки природних ресурсів	6		1	15
	7	Економіка навколишнього середовища	2			Критерії економічної оцінки природних ресурсів	6	1,2,3	2	1
	8			Відшкодування втрат і збитків внаслідок вилучення земельних ділянок лісового фонду з метою непов'язаних із лісгосподарським виробництвом	2	Позитивний та негативний зовнішній ефект. Інтерналізація зовнішнього ефекту	6	1,2,3,5,6	2	3
3	9	Економіка забруднення	2			Позитивний та негативний зовнішній ефект. Інтерналізація зовнішнього ефекту	6	1,4,5,6,7	2	1
	10			Плата за спеціальне використання природних ресурсів (на прикладі лісових)	2	Види та особливості ренти	6	1,2,4	2	2
	11	Екологічна безпека	2			Види та особливості ренти	6	1,2,4	2	1
	12			Розрахунок плати за забруднення навколишнього середовища	2	Поняття безпеки, її види, критерії і показники екологічної безпеки	6	1,2,3,4	2	15
4	13	Економічний механізм природокористування	2			Поняття безпеки, її види, критерії і показники екологічної безпеки	6	1,2,3,4	3	1
	14			Відшкодування шкоди внаслідок порушення природоохоронного законодавства	2	Плата за забруднення навколишнього середовища	6	1,2,4	3	3

	15	Економічний механізм природокористування	2			Плата за забруднення навколишнього середовища	6	1,2,4	3	1
	16			Рішення ситуаційних задач з питань економіки природокористування	2	Еколого-економічні інструменти природокористування	6	1,2,3,4	3	3
5	17	Природно-ресурсна стратегія в контексті сталого (еколого-збалансованого) економічного розвитку	2			Еколого-економічні інструменти природокористування	6	1,2,4	3	1
	18			Природно-ресурсна стратегія в контексті сталого (еколого-збалансованого) економічного розвитку	2	Фінансування екологічних заходів, програм і проектів	6	2,3,4	3	15
			18		18		108			
Контрольні роботи										36
Поточне тестування навчальної роботи протягом семестру										18
Виконання практичних робіт										16
Всього										70

Лектор

В. о. завідувача кафедри

П.В. Кравець

П.В. Кравець

“ПОГОДЖЕНО”
Декан факультету _____
Доцент Бабіч О.Г.

КАЛЕНДАРНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
за дисципліною “Економіка природокористування”
слухачів магістратури заочної форми навчання

1-2 семестри
число тижнів 18
лекцій 20
лабораторних занять 14
самостійна робота студентів 56
Всього 90
Кредитів 2,5

№№ п/п	Назва теми	Всього	Кількість годин		
			Лекції	Лабора- торні	Самостійна робота
1.	Економіка природокористування як наука	4	2	-	2
2.	Основи системного підходу в сфері природокористування	5	2	1	2
3.	Природно-ресурсний потенціал	10	2	2	6
4.	Кадастрова (економічна) оцінка природних ресурсів	12	2	2	8
5.	Економіка навколишнього середовища	13	2	3	8
6.	Економіка забруднення	13	3	2	8
7.	Екологічна безпека	11	2	1	8
8.	Екологічний механізм природокористування	13	3	2	8
9.	Природно-ресурсна стратегія в контексті сталого (еколого-збалансованого) економічного розвитку	9	2	1	6
	ВСЬОГО	90	20	14	56

Лектор

П.В. Кравець

В.о. завідувача кафедри

П.В. Кравець

VIII. Перелік контрольних питань для самоперевірки з дисципліни "Економіка природокористування"

1. Що являє собою економіка природокористування як наукова дисципліна?
2. Визначити зміст і характерні ознаки економіки природокористування.
3. Сформулюйте мету економіки природокористування.
4. Які основні завдання економіки природокористування?
5. Що являє собою інформаційне забезпечення дисципліни?
6. Визначте різницю між «даними» та «інформацією». Що є джерелом інформації?
7. Які бувають рівні інформації?
8. Сформулюйте методи, на підставі яких обґрунтовується структура інформаційного забезпечення економіки природокористування.
9. Дайте тлумачення понять «природне середовище» і «природні ресурси».
10. Що являють собою суб'єкти й об'єкти природокористування?
11. Які економічні парадигми вплинули на формування економіки природокористування?
12. У чому полягає сутність інвайронменталізму?
13. Назвіть та коротко охарактеризуйте основні принципи природокористування.
14. У чому полягає сутність концепції сталого розвитку?
15. Які показники можна застосувати для оцінки відповідності соціально-економічних змін критеріям сталого розвитку?
16. У чому полягає сутність вимірювання «зеленого національного продукту»?
17. Що являє собою природно-ресурсний потенціал?
18. Класифікація природних ресурсів за ознаками їх видового складу і відтворення.
19. Класифікація природних ресурсів за ознакою вичерпності.
20. Яка різниця між поняттями „природні ресурси” і „природні умови”? Сформулюйте ці поняття.
21. Назвіть відомі Вам складові природних систем?
22. Як можна визначити поняття „біосфера”. Хто є автором цього поняття?
23. Що демонструє модель матеріального балансу?
24. Які Вам відомі функції довкілля?
25. Сформулюйте зміст концепції ефективності за Парето та умови її досягнення.
26. Яку роль відіграють права власності в забезпеченні Парето-ефективності?
27. Дайте загальну характеристику причин неефективності ринку.

28. У чому полягає суть інституційного фіаско як причини неефективності ринку?
29. У чому полягає суть зовнішніх ефектів як причини неефективності ринку?
30. У чому полягає суть фіаско політики як причини неефективності ринку?
31. Назвіть та стисло охарактеризуйте основні методи відновлення ефективності ринку.
32. У чому полягає *необхідність* економічної оцінки природних ресурсів?
33. У чому суть *концепції* загальної економічної вартості?
34. Наведіть структуру загальної економічної вартості ресурсів довкілля.
35. Які основні *підходи* використовують до економічної оцінки ресурсів довкілля?
36. Які основні *методи* використовують до економічної оцінки ресурсів довкілля?
37. У чому полягає суть методу *суб'єктивної оцінки* ресурсів довкілля?
38. У чому полягає суть методу *витрат на подорож* для оцінки ресурсів довкілля?
39. У чому полягає суть методу *цін задоволення* для оцінки ресурсів довкілля?
40. У чому полягає суть методу *виробничої функції* для оцінки ресурсів довкілля?
41. Наведіть *класифікацію* та дайте коротку характеристику *методів* економічної оцінки екологічних благ.
42. Які існують концепції економічної оцінки природних ресурсів?
43. Охарактеризуйте ренту як економічну категорію. Назвіть її види.
44. У чому полягає *суть лісової ренти*?
45. У чому полягає *суть кадастрової оцінки* природних ресурсів?
46. Яка роль *кадастрової оцінки* в системі управління лісовими ресурсами?
47. У чому полягають *суть та основні фактори загострення екологічної кризи* в Україні?
48. Назвіть основні чинники екологічної кризи в Україні.
49. Які шляхи подолання екологічної кризи в Україні?
50. У чому полягає *суть техногенного типу економічного розвитку*?
51. Розкрийте *суть концепції розвитку з урахуванням екологічних обмежень*.
52. У чому полягає *суть забруднення як виду екологічної шкоди*?
53. У чому полягає *суть забруднення як економічного явища*?
54. Наведіть загальну *класифікацію та характеристику забруднень довкілля*.
55. Наведіть *класифікацію та характеристику основних забруднюючих агентів за їх видами*.
56. Який рівень забруднення вважають економічно оптимальним?
57. Які існують *методи вирішення проблеми забруднення*?
58. Яким чином приватні переговори можуть сприяти вирішенню проблеми забруднення (теорема Коуза)?
59. Які стимули для підприємств створює оподаткування забруднення (податок Пігу)?
60. Який вигреш одержує суспільство при застосуванні механізму торгівлі ринковими дозволами на забруднення?
61. У чому полягає *суть поняття «парниковий ефект»*?

62. Які основні засади «Рамкової конвенції ООН про зміну клімату»?
63. У чому полягає вплив промислових підприємств на економічний потенціал території?
64. Розкрийте суть та основні принципи еколого-економічного аналізу господарської діяльності?
65. У чому полягає суть екологічних витрат виробництва? Назвіть складові цих витрат.
66. У чому полягає економічний зміст витрат забруднення?
67. Якими блоками показників характеризується еколого-економічний рівень виробництва?
68. Наведіть приклади показників еколого-економічного рівня виробництва в лісовій галузі.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Кафедра лісового менеджменту

Факультет: лісогосподарський
Спеціальність: лісове господарство
Форма навчання: денна
Семестр: 2 Курс: 1
Дисципліна: Економіка природокористування
Викладач: доцент Кравець П.В.

„ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. завідувача кафедри _____ П.Кравець

ПАКЕТ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ

Варіант № 1

Питання 1

	Економіка природокористування це дисципліна
1	Екологічна
2	Економічна
3	Соціальна
4	Соціально-екологічна

Питання 2

	Які існують рівні використання інформації
1	Стратегічний
2	На рівні підрозділу
3	Національний
4	Галузевий
5	Локальний
6	Фіксації угод і реєстрації даних
7	Операційний

Питання 3

	Що таке податок Пігу
1	Це податок на одиницю забруднення, ставка якого дорівнює витратам на спорудження очисних споруд в точці економічного оптимуму забруднення
2	Це податок на одиницю забруднення, ставка якого дорівнює граничним зовнішнім витратам в точці економічного оптимуму забруднення
3	Це податок на одиницю виготовленої продукції, ставка якого дорівнює витратам на спорудження очисних споруд в точці екологічного оптимуму забруднення
4	Це податок на одиницю виготовленої продукції, ставка якого дорівнює витратам на спорудження очисних споруд в точці економічного оптимуму забруднення

Питання 4

	Середовище існування людини відповідає поняттю
1	Довкілля
2	Природного середовища
3	Соціального фактору
4	Природного фактору
5	Соціального середовища

Питання 5

	Природні ресурси це
1	Ресурси, що утворились у природному середовищі в результаті природних процесів
2	Ресурси, що утворились у природному середовищі в результаті діяльності людини
3	Ресурси, що утворились у надрах Землі в результаті природних процесів

4	Ресурси, що утворились у природному середовищі в результаті діяльності людини та доступні для видобутку
---	---

Питання 6

	Що з перерахованого не відноситься до об'єктів економіки природокористування
1	Земля
2	Промислові підприємства
3	Людина
4	Повітря
5	Основні засоби природоохоронного призначення
6	Вода
7	Сонячне опромінення

Питання 7

	Які напрями «інвайронменталізму» Вам відомі
1	Екстремальний техноцентризм
2	Оптимальний екоцентризм
3	Неокласична економіка
4	«Ковбойська економіка»
5	«Глибока екологія»
6	«Космічного корабля»
7	«Ідеологія громади»
8	Інституційної економіки
9	Компромісний техноцентризм

Питання 8

	Скільки існує основних принципів природокористування (впишіть відповідь одним словом у карточці оцінки знань студента)
--	--

Питання 9

	Які економічні парадигми вплинули на формування економіки природокористування
1	Інституційна
2	Гуманістична
3	Соціальна
4	Екологічна
5	Класична
6	Марксистська
7	Неокласична
8	Ліберальна
9	Прагматична

Питання 10

	Що таке сталий розвиток
1	Це ріст реального доходу на душу населення
2	Це збільшення валового національного продукту країни
3	Це розвиток, який задовольняє потреби сьогодення не зменшуючи можливостей наступних поколінь для задоволення їх потреб
4	Це розвиток, який задовольняє потреби майбутнього не зважаючи на задоволення потреб сьогодення

Питання 11

	Що включає до свого розрахунку „зелений національний продукт”
1	Амортизацію основних засобів
2	Внутрішні індивідуальні витрати
3	Екологічні збитки
4	Витрати на реалізацію ресурсів
5	Вартість ресурсів
6	Виснаження природних ресурсів
7	Економічну оцінку природних ресурсів

Питання 12

Розставте у відповідності до класифікаційних ознак наступні природні ресурси	
А. Невичерпні	1. Ліс
В. Відновні	2. Корисні копалини
С. Незамінні	3. Біорізноманіття
	4. Сонячна енергія

Питання 13

	З яких компонентів складається загальний капітал
1	Людський
2	Соціальний
3	Інституційний
4	Екологічний
5	Природний
6	Штучний
7	Інформаційний
8	Економічно-фінансовий

Питання 14

	Яке розміщення ресурсів називається Парето-оптимальним
1	Це таке розміщення, при якому природні ресурси розміщені рівномірно по території
2	Це таке розміщення, при якому природні ресурси розміщені рівномірно по економічній території
3	Це таке розміщення, при якому суспільна вигода від використання дефіцитних економічних ресурсів є найменшою
4	Це таке розміщення, при якому суспільна вигода від використання дефіцитних економічних ресурсів є найбільшою

Питання 15

	Яким вимогам має відповідати система прав власності
1	Гнучкість
2	Єдність
3	Адаптованість
4	Універсальність
5	Винятковість
6	Оптимальність
7	Трансфертабельність
8	Захищеність

Питання 16

	Вкажіть основні риси споживання суспільного товару
1	Обмеженість
2	Доступність
3	Еластичність
4	Неконкурентність
5	Платність
6	Неексклюзивність

Питання 17

	Які бувають зовнішні ефекти
1	Позитивні
2	Галузеві
3	Природні
4	Техногенні
5	Негативні
6	Міжгалузеві
7	Антропогенні
8	Штучні

Питання 18

	Що таке зовнішній ефект
--	--------------------------------

1	Це ефект, який проявляються у формі недоодержаного прибутку від експлуатації природного ресурсу при неоптимальному використанні в часі
2	Це ефект який проявляється на виробництві в залежності від того на скільки природне середовище впливає на діяльність господарства
3	Вплив діяльності людини на навколишнє середовище
4	Це ефект виробництва або споживання товару, вплив якого на сторонніх осіб, що не є ні покупцями, ні продавцями, не відображається у ціні цього товару

Питання 19

	Основними причинами неефективності ринку є
1	Монополія
2	Конкуренція
3	Зовнішні ефекти
4	Внутрішні ефекти
5	Інституційне фіаско
6	Субсидії
7	Податки
8	Державне регулювання цін
9	Низька вартість природних ресурсів

Питання 20

Розставте у відповідності класифікаційні одиниці загальної економічної вартості довкілля	
А. Вартість використання	1. Вартість непрямого використання
В. Вартість невикористання	2. Вартість раціонального використання
	3. Вартість прямого використання
	4. Вартість існування
	5. Вартість спеціального використання
	6. Вартість спадщини
	7. Вартість загального користування
	8. Повна вартість
	9. Вартість можливого використання

Питання 21

	Назвіть неокласичні методичні підходи до економічної оцінки ресурсів довкілля
1	Ринкові ціни
2	Державні ціни
3	Декларовані уподобання
4	Готовності платити
5	Виявлені уподобання
6	Готовності прийняти компенсацію
7	Витратно-виробничий

Питання 22

Розставте у відповідності методичні підходи та методи економічної оцінки	
А. Виявлених уподобань	1. Метод витрат на подорож
В. Декларованих уподобань	2. Метод суб'єктивної оцінки
	3. Метод цін задоволення
	4. Метод тінювих витрат
	5. Метод виробничої функції

Питання 23

	Перелічіть функції довкілля
--	------------------------------------

1	Джерело сировини і енергії
2	Середовище існування усього живого на планеті
3	Забезпечення матеріальних умов існування людини
4	Забезпечення сталості природного капіталу
5	Сховище відходів
6	Джерело екологічних благ
7	Збереження біорізноманіття
8	Основа матеріального виробництва

Питання 24

Вкажіть відповідність формул визначення ренти

A. $R = \frac{D}{r}$	1. Для ресурсів, де отримується періодичний і необмежений в часі дохід
B. $R = \sum_{t=0}^T \frac{D_t}{(1+r)^t}$	2. Для ресурсів, які можуть використовуватися протягом безкінечно тривалого періоду часу
C. $R = \frac{D_T}{(1+r)^T - 1}$	3. Для ресурсів термін використання яких обмежений в часі

Питання 25

	Які існують види ренти
1	Абсолютна
2	Відносна
3	Диференційна
4	Інтегральна
5	Універсальна
6	Національна

Питання 26

	Що таке забруднення як вид екологічної шкоди
1	Це хімічні викиди які надходять у природне середовище у результаті діяльності підприємств
2	Це хімічні та механічні викиди які надходять у природне середовище у результаті діяльності підприємств
3	Це хімічні та механічні викиди які надходять у природне середовище у результаті діяльності підприємств та можуть спричинити погіршення стану природних об'єктів
4	Це надходження у природне середовище матерії у будь-якій формі у такій кількості, що може спричинити погіршення стану природних об'єктів

Питання 27

100	Що таке економічний оптимум забруднення
1	Це такий рівень забруднення при якому підприємства отримують мінімальний прибуток від використання ресурсів
2	Це такий рівень забруднення, при якому суспільні витрати пов'язані з ним є мінімальними
3	Це допустимий рівень забруднення при якому підприємства отримують максимальний прибуток від використання ресурсів
4	Вірна відповідь відсутня

Питання 28

100	У чому полягає теорема Коуза
1	За умов закріпленого права власності на ресурси проблема зовнішнього ефекту вирішується шляхом переговорів між джерелом і жертвою забруднення
2	За умов закріпленого права власності на ресурси

	проблема зовнішнього ефекту вирішується шляхом сплати компенсації джерелом забруднення жертві
3	За умов закріпленого права власності на ресурси проблема зовнішнього ефекту вирішується шляхом переговорів між джерелом забруднення і державними органами з охорони природи
4	За умов закріпленого права власності на ресурси проблема зовнішнього ефекту вирішується шляхом переговорів між жертвою забруднення і державними органами з охорони природи

Питання 29

	Умовами виконання теорії Коуза є
1	Високі транзакційні витрати
2	Низькі транзакційні витрати
3	Невелика кількість учасників
4	Максимально велика кількість учасників
5	Низькі норми інтересу
6	Невтручання урядових агенцій
7	Повна інформація

Питання 30

	Затримання частини теплового випромінювання планети за рахунок збільшення деяких газових складових носить назву ... (впишіть відповідь двома словами у карточці оцінки знань студента)
--	--